herpy

ŻABY

Redbelly Toad

Melanophryniscus stelzneri

Melanophryniscus stelzneri to niewielka ropucha o długości 2-4 cm, pochodząca z porośniętych trawą wzgórz Argentyny. Jest czarna z żółtymi plamami na grzbiecie i czerwonym ubarwieniem na brzuchu i spodzie stóp. Prowadzi dzienny tryb życia, częściej chodzi, niż skacze, i jest odporna, o ile powietrze nie jest zbyt wilgotne. Zwierzęta dostępne w handlu to często blisko spokrewniony *Melanophryniscus klappenbachi*.

Rodzina: Bufonidae Dawna nazwa: *Phryniscus stelzneri; Atelopus stelzneri; Bufo stelzneri; Dendrophryniscus stelzneri*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**2-4 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Sawanna i tereny skaliste**
Toksyny skórne na wolności	**Słabe**
Toksyny skórne w niewoli	**Brak** Zwierzęta z hodowli. Osobniki odłowione na wolności mogą przez długi czas zachować toksyny
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**50 × 25 × 30 cm** D × S × W dla 4 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**20-25 °C**
Temperatura w nocy	**15-20 °C**
Wilgotność	**50-70%**
Woda	**Miska z wodą** głębokość 1-2 cm
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Zimowanie	**13-16 °C** 2-3 tygodni
Pokarm	**Owady i małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**W wodzie**
Dojrzałość płciowa	**12-24 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**200-250**
Czas do wyklucia	**3-5 dni** przy 23 °C
Okres larwalny	**40-50 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Melanophryniscus stelzneri to mała, krępa ropucha. Grzbiet jest czarny z żółtymi lub żółtozielonymi plamami i pręgami, a brzuch i spód stóp są czerwono-czarne. Silny kontrast stanowi ostrzeżenie dla drapieżników. Samce mierzą 2-3 cm od pyska do kloaki, samice 3-4 cm, przy czym samice są wyraźnie większe i bardziej zaokrąglone.

Ropucha porusza się głównie chodząc i wspinając się, a nie skacząc. Wspina się niezgrabnie i często spada, ale nie robi sobie przy tym krzywdy. Samiec nawołuje melodyjnym, trelowym dźwiękiem przypominającym śpiew kanarka. Zwierzęta są aktywne w dzień, nieustannie eksplorują otoczenie i nie są płochliwe, ale spędzają też długie okresy w kryjówkach.

M. stelzneri został opisany w 1875 roku jako *Phryniscus stelzneri*. Nazwa gatunkowa upamiętnia niemieckiego geologa Alfreda Wilhelma Stelznera, który przebywał w Argentynie. Wyróżnia się dwa podgatunki, *M. s. stelzneri* i *M. s. spegazzinii*, a dwa dawne podgatunki uznaje się obecnie za odrębne gatunki: *Melanophryniscus dorsalis* i *Melanophryniscus fulvoguttatus*. W handlu nazwa ta bywa używana dla kilku czarno-żółtych ropuch z tego rodzaju, a zwierzęta z Paragwaju, przez wiele lat sprzedawane jako *M. stelzneri*, to *Melanophryniscus klappenbachi*. Dlatego często nie wiadomo, jakim gatunkiem jest w rzeczywistości ropucha z handlu.

Na wolności ropuchy są trujące. Trucizna powstaje z alkaloidów pochodzących z pokarmu, zwłaszcza mrówek i roztoczy, a w niewoli ropuchy ją tracą. Zwierzęta z hodowli nie są toksyczne. Siła trucizny właśnie u tego gatunku nie została udokumentowana, dlatego po kontakcie z dzikimi osobnikami umyj ręce i nie dotykaj oczu ani ust.

Występowanie i środowisko

Melanophryniscus stelzneri występuje wyłącznie w Argentynie. Gatunek po raz pierwszy znaleziono w prowincji Córdoba, a obecnie znany jest z prowincji Córdoba, San Luis i Salta. Nie wiadomo, czy występuje również w Boliwii.

Dawne doniesienia o tym gatunku z Paragwaju, Urugwaju i południowej Brazylii dotyczą innych gatunków z tego rodzaju; ropuchy z Paragwaju to *Melanophryniscus klappenbachi*.

> **Naturalny zasięg:** Argentyna.

ŚRODOWISKO

Melanophryniscus stelzneri zamieszkuje pagórkowate łąki z wychodniami skalnymi, na wysokości około 500-1000 metrów n.p.m. Klimat jest chłodniejszy i suchszy niż w lesie deszczowym, z ciepłymi latami, chłodnymi zimami i opadami występującymi głównie latem. Ropuchy przebywają w pobliżu wód płynących, ale nie w nich.

Okres rozrodu zaczyna się w październiku, gdy intensywne wiosenne ulewy tworzą okresowe cieki i stawy. Gatunek rozmnaża się eksplozywnie: ropuchy gromadzą się na kilka dni i składają jaja w płytkiej wodzie w stawach, strumieniach, na mokradłach i w przydrożnych rowach. Pokarm stanowią małe stawonogi, zwłaszcza mrówki, roztocza i termity.

Hodowla

TERRARIUM

O hodowli samego *Melanophryniscus stelzneri* wiadomo niewiele. Opisane tu utrzymanie i rozmnażanie opiera się na *Melanophryniscus klappenbachi*, który jest utrzymywany i rozmnażany w dużej liczbie i ma te same wymagania; podane wartości pochodzą właśnie stamtąd.

Terrarium o wymiarach 50 × 25 × 30 cm (około 35 litrów) wystarczy dla czterech dorosłych osobników. Licz około 10 litrów na zwierzę, nigdy mniej niż 20 litrów, i najwyżej 10 zwierząt w jednym terrarium, niezależnie od jego wielkości. Ropuchy nie potrzebują dużo miejsca, ale chodzą po całym dnie, więc powierzchnia podłogi jest ważniejsza niż wysokość.

Urządź terrarium przewiewnie, a nie jak terrarium lasu deszczowego. Podłożem może być włókno kokosowe, ziemia próchnicza lub żwir z liśćmi, o ile da się je utrzymać lekko wilgotne, ale nie mokre. Rozłóż korę korkową i liście jako kryjówki, bo ropuchy spędzają wiele godzin w ukryciu. Mech w jednym końcu tworzy wilgotny róg, dzięki czemu są zarówno suche, jak i wilgotne miejsca. Żywe lub sztuczne rośliny, np. *Epipremnum aureum*, zdobią terrarium, a ropuchy chętnie trochę po nich się wspinają.

Wentylacja ma kluczowe znaczenie. Siatkowa pokrywa na całym terrarium pozwala wilgoci uchodzić i zapobiega zastojowi powietrza. Co tydzień usuwaj martwe liście i resztki pokarmu.

TEMPERATURA

W dzień temperatura powinna wynosić 20-25 °C, a w nocy może spaść do 15-20 °C. Zwykła temperatura pokojowa jest najlepszym punktem wyjścia. *Melanophryniscus stelzneri* krótkotrwale znosi bez szkody spadki do około 7 °C i wzrosty do nieco ponad 30 °C, ale jest wtedy mniej aktywny i szuka kryjówki.

Lampa grzewcza ani mata grzewcza nie są potrzebne, a terrarium nie może stać na nasłonecznionym oknie. Mierz temperaturę termometrem umieszczonym w terrarium.

Na wolności zimy są chłodne. Okres schłodzenia trwający 2-3 tygodnie w temperaturze 13-16 °C, bez zraszania i z połową porcji pokarmu, zwiększa szansę, że samice rozwiną jaja (zob. Rozród).

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza utrzymuj na poziomie 50-70 %. To najważniejszy punkt hodowli: *Melanophryniscus stelzneri* nie znosi stałej wilgotności powyżej około 70 %. Zwierzęta stają się ospałe, chowają się i słabną, i jest to najczęstsza przyczyna śmierci ropuch. Pozwól, by wilgotność się wahała, tak aby podłoże między zraszaniami trochę przesychało.

Zraszaj lekko raz dziennie, najlepiej wieczorem, wodą odchlorowaną lub wodą z odwróconej osmozy, i utrzymuj wilgotny mech w wilgotnym rogu. Kontroluj wilgotność higrometrem. Gdy powietrze jest zbyt suche, zwierzęta stają się ospałe i przenoszą się do wilgotnego rogu.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

W terrarium zawsze musi stać niska, szeroka miska z 1-2 cm wody. Ropuchy pływają niezgrabnie i mogą utonąć w głębszej wodzie, dlatego włóż do miski kamienie lub korek, aby łatwo mogły wyjść. Chętnie siadają w misce i przyjmują wodę przez skórę.

Używaj wody odchlorowanej lub wody z odwróconej osmozy i wymieniaj ją codziennie, bo szybko się brudzi. Przy każdej wymianie płucz miskę wyłącznie ciepłą wodą i bez środków czyszczących, ponieważ płazy wchłaniają substancje przez skórę.

OŚWIETLENIE I UVB

Światło jest potrzebne tylko roślinom. Nic nie wskazuje, by gatunek potrzebował UVB, ale słaba świetlówka UVB dla strefy Fergusona 1 (indeks UV poniżej 1) może być korzystna. Oświetlenie powinno odpowiadać zwykłemu rytmowi dnia i nocy. Zapewnij cień i kryjówki, aby zwierzęta mogły same wybierać, i używaj światła, które nie nagrzewa terrarium.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Melanophryniscus stelzneri zjada małe żywe owady karmowe, na wolności głównie mrówki, roztocza i termity. W terrarium sprawdzają się muszki owocowe (*Drosophila hydei*), skoczogonki, małe prosionki, najmniejsze larwy muchy żołnierza, świeżo wyklute świerszcze i małe nimfy karaczanów. Ropuchy są żarłoczne i zjadają dużo w stosunku do swoich rozmiarów, więcej niż drzewołaz tej samej wielkości. Zawsze trzymaj w terrarium obfitość małych owadów karmowych; młode karm codziennie.

Oprószaj pokarm preparatem wapniowo-witaminowym. Własne hodowle muszek owocowych i skoczogonków zapewniają najbardziej stabilne zaopatrzenie.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Ropuchy są wobec siebie pokojowe, nie są terytorialne i można je trzymać w grupach do 10 osobników. Samce nawołują, zwłaszcza gdy jest wilgotno, np. po obfitym zraszaniu.

Melanophryniscus stelzneri jest aktywny w dzień, ale chowa się na długie okresy, jeśli powietrze jest zbyt wilgotne lub zbyt suche. Ropuch nie należy brać do ręki, bo ich skóra jest delikatna. Jeśli trzeba przenieść zwierzę, złap je do zwilżonego kubeczka. Zestresowane zwierzęta są ospałe i cały dzień pozostają w ukryciu.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Od wieku około 10-12 miesięcy można rozróżnić płcie: samice stają się 1,5-2 razy większe od samców i znacznie bardziej zaokrąglone, podczas gdy samce są smuklejsze i nawołują, zwłaszcza gdy jest wilgotno. Ropuchy osiągają dojrzałość płciową po 1-2 latach. Zwierzęta z hodowli rozpoznaje się po tym, że plamy na tylnej części ciała i pod stopami, czerwone u dzikich osobników, są u nich żółte.

GODY I KOPULACJA

Rozród naśladuje wiosenne deszcze. Najpierw przez kilka tygodni podaje się o połowę mniej pokarmu, a następnie zwierzęta schładza się przez 2-3 tygodnie w temperaturze 13-16 °C bez zraszania, ale z dostępem do miski z wodą. Potem podnosi się temperaturę do pokojowej, wznawia zraszanie i podwaja lub potraja ilość pokarmu. Po jednym-dwóch tygodniach dojrzałe samice są wyraźnie wypełnione jajami.

Teraz wszystkie zwierzęta przenosi się do komory deszczowej: akwarium o wymiarach około 90 × 45 × 40 cm z 5 cm żwiru na dnie, filtrami gąbkowymi napędzanymi pompką powietrza i wodą o temperaturze 23 °C i głębokości 25 cm. Woda jest mieszanką wody z odwróconej osmozy i ekstraktu torfowego o pH około 6,5, z odrobiną soli morskiej. Pływająca kora korkowa z mchem daje zwierzętom miejsce do siedzenia, a plastikowe rośliny w rogach pomagają im wychodzić z wody. Przygotuj komorę deszczową kilka tygodni wcześniej, aby pożyteczne bakterie zdążyły się rozwinąć. Samce zaczynają nawoływać niemal natychmiast, a gody następują w ciągu doby.

JAJA I KIJANKI

Jaja składane są 1-3 dni po umieszczeniu zwierząt w komorze deszczowej, w długich, szarych sznurach liczących około 200-250 jaj, zawieszonych na mchu i roślinach kilka centymetrów pod powierzchnią. Liczba jaj w zniesieniu nie została udokumentowana dla tego gatunku; u *Melanophryniscus klappenbachi* wynosi kilkaset. Gatunek nie opiekuje się potomstwem.

Usuwaj jaja, które nie są przyczepione, bo łatwo atakuje je grzyb, który przenosi się na zdrowe jaja. Zapłodnione jaja w ciągu 12 godzin otrzymują niewielką bruzdę, a po dwóch dobach przypominają małe kijanki.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

METAMORFOZA

Kijanki wykluwają się po 3-5 dniach w temperaturze około 23 °C. Świeżo wyklute kijanki mają 3-4 mm długości i przez kilka dni leżą nieruchomo na dnie, zużywając żółtko. Karmić je trzeba dopiero wtedy, gdy zaczną pływać.

Kijanki karmi się codziennie gotowym pokarmem w formie żelu, a połowę wody wymienia się każdego dnia, aby utrzymać wysoką jakość wody. Po 5-6 tygodniach pojawiają się tylne kończyny, a 5-7 dni później przednie, łącznie około 40-50 dni. Wtedy małe ropuchy wspinają się na korek i mech. Są całkowicie czarne i nie większe od muszki owocowej. Wyjmij je z komory deszczowej, gdy tylko opuszczą wodę, bo łatwo toną.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode tuż po metamorfozie przenosi się do plastikowego pojemnika o wymiarach około 60 × 40 × 15 cm z cienką warstwą wilgotnego włókna kokosowego, kilkoma garściami wilgotnego torfowca jako kryjówką i szklaną płytą jako pokrywą, ponieważ potrzebują wyższej wilgotności powietrza niż dorosłe. Karmi się je codziennie skoczogonkami oprószonymi wapniem i witaminami. Młode szybko rosną i jedzą niewiarygodnie dużo, a najczęstszym błędem jest podawanie zbyt małej ilości pokarmu.

Po 8-10 tygodniach młode mogą jeść małe muszki owocowe (*Drosophila melanogaster*). Wtedy przenosi się je do mniejszego, wentylowanego pojemnika z włóknem kokosowym na tyle suchym, że nie zbija się w grudki po ściśnięciu, z niewielką kupką wilgotnego torfowca jako wilgotną kryjówką i wilgotnością powietrza 60-65 % przy 23-24 °C. Zraszaj raz, wieczorem.

Zdrowie i częste błędy

Typowe problemy wynikają z błędów w hodowli:

- Zbyt wysoka wilgotność powietrza przez dłuższy czas powoduje ospałość i jest najczęstszą przyczyną śmierci. Zapobiegaj jej dobrą wentylacją i umiarkowanym zraszaniem.
- Zbyt mało pokarmu, zwłaszcza u młodych. Zawsze trzymaj w terrarium obfitość małych owadów karmowych.
- Niedobór wapnia i witamin powoduje słabe i zdeformowane kończyny. Oprószaj pokarm suplementem.
- Zwierzęta odłowione z natury częściej niż hodowlane mają pasożyty i choroby i powinny zostać przebadane. Wybieraj zwierzęta z hodowli.
- Utonięcie w zbyt głębokiej wodzie. Utrzymuj niski poziom wody i zapewnij łatwe wyjście.

Udaj się do weterynarza znającego się na płazach, jeśli zwierzę traci na wadze, jest ospałe lub pojawia się u niego zaczerwienienie, rany lub obrzęki skóry.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/zaby/melanophryniscus-stelzneri